

izdatno vsoto. Rodoljubi! Kar se je obneslo tu, utegne koristiti i drugod.

Pri nekaterih podružnicah so se člani prvotnega prvomestništva deloma drugam preselili, deloma jih razni nujni posli zadržujejo, da ne morejo vršiti svoje domovinske dolžnosti, ki jo imajo kot voditelji podružnic. Naj bi si v takih krajih drugi rodoljubi obremenili svoja ramena s tem versko-narodnim delom. Rojaki! Časi so resni, in sovražnik nam utegne vzeti še marsikatero postojanko. Kjer torej vidijo rodoljubi, da podružnično prvomestništvo zanemarja svoje dolžnosti, naj poskrbé, da se skliče občni zbor, ki naj poživi delovanje, če ne drugače pa s tem, da si izvoli nov odbor.

Klasičen dokaz takega preropenja nam je v zadnjem času mariborska podružnica. O tej izprva delavni hčerki glavne družbe smo dobili zadnji čas le malo poročil. Letošnjo pomlad pa so jo vrli mariborski rodoljubi „prerodili“ in so volili nov odbor pod prvomestništvom preč. g. kanonika Križaniča. In kako vrlo sedaj deluje! Nad 200 gl. je poslala že letos glavni družbi, vsako leto namerava prirediti veselico v družbino korist in že na to dela, da se kmalu ustanovi še ženska podružnica, s kojo hoče tekrovati. Ne veseli li vsakega rodoljuba toliko požrtvovalno delovanje? — Podoben vzgled iz zadnjih dnij nam je podružnica v Cerknjem na Goriškem, ki je imela 4. rožnika t. l. zares obilo obiskovan občni zbor, volila nov odbor pod prvomestništvom preč. g. dekana in s čilimi močmi jela delovati za našo družbo in precej pri občnem zboru nabrala 51 gl. 40 kr.

Večinoma vendar so pa kraji, kjer so sedeži podružnic dobro izbrani, in p. n. slavna prvomestništva vrlo izpolnujejo svoje dolžnosti, za kar jim je hvaležen ves slovenski narod. — Dovoljujemo si vendar navesti še nekaj pripomočkov, kako naj bi se zanimanje za podružnice tu in tam povečalo, kako bi se dobilo še več dohodkov. Najbolj se poživi naudušenje za podružnice po podružničnih shodih. Slovenji-Graška podružnica pod prvomestništvom vč. g. župnika A. Ostrožnika je imela jedno leto 11 shodov na raznih krajih svojega delokroga in je s tem toliko dosegla, da šteje 575 udov. Koroške podružnice vrlo vrše svojo nalogo, ker prirejajo shode. Naj bi pa na takih shodih ne prišlo na vrsto samo poročilo prvomestništva, ampak naj bi se krajevnim razmeram in potrebam primerno poživili. Zanimiv govor o pomenu družbe; o družbinem delovanju vsakega navdušuje, poučen govor o obrtniji, narodnem gospodarstvu, kmetijstvu, živinoreji, i. t. d. koristi podružnicam na deželi; govori, kojim je predmet leposlovje, povestnica i. t. d. ugajajo podružnicam v mestih; šaljiv govor, predstava ali kaj podobnega privabi več udov, kakor jih navadno prihaja k zborovanju.

Podružnične blagajnice bi se jako pomnožile z izrednimi dohodki. Zato prirejajo delavne podružnice veselice v korist glavni družbi, kot vsako leto idrijska (prvomestnik g. nadučitelj A. Novak); pobirajo odkupnine od novoletnih voščil, kot se odlikujete v tem oziru kranjska (prvomestnik g. V. Majdič), in postojinska (prvomestnik g. nadžupan M. Vičić); nabirajo „prve krone“, Ciril-Methodijski dar, kot zlasti mestna tržaška (prvomestnik vč. g. M. Mandić); imajo na raznih krajih nabiralnice, kot n. pr. vuhred-marenberška (prvomestnik g. beležnik M. Kocbek); prirejajo kegljanje na dobitke, šaljive loterije, tombole, i. t. d. i. t. d. Sploh res naudušeni domorodci že najdejo pota, po katerih jim je mogoče podpirati našo družbo in slo-

vensko šolstvo. — Navedli smo te pripomočke, da podružnice rabijo jeden ali drug, da si vse pridobe čast „jako delavnih“ podružnic. Zahvala jim ne izostane. Deca, ki se šola na naših zavodih, moli in prosi, naj jim Bog povrne, kar store njim v korist, in v domoljubji osiveli rojaki z zadovoljnostjo zro na nje, ker so jim zastava boljše bodočnosti.

Poučni in zabavni drobiž.

»Krško in Krčani«, zgodovinska in spominska črtica imenuje se knjiga, katero je spisal Ivan Lapajne, učitelj meščanske šole na Krškem. Založil je pa knjigo odbor za olepšanje mesta v Krškem. Tiskarna Dragotina Hribarja v Celji je pa knjigi preskrbela kaj lično vnanjo obliko. Knjiga ima 21 lepih podob, s katerimi jo je okrasil Srečko Magolič. Knjiga, ki je posvečena gospej Josipini Hočevarjevi opisuje najprej zgodovino krškega mesta, potem pa Krško, kakor je sedaj. Pridejani so tudi životopisi nekaterih Krčanov. Knjigo je vsakemu priporočati, ki se zanima za slovensko domovino in za minolost naše dežele.

Novice.

— Ustanovna slavnost »Sokola« in petindvajsetletnica čitalnice v Postojini, dne 5. avg. t. l. izvršila se je ob velikanski udeležbi sijajno. Slavnosti se niso udeležili samo Slovenci, ampak zastopana sta bila na nji častno tudi češki in hrvaški narod. Slavnost bila ni torej samo slovenska, temveč slovanska. V Postojino vozila sta ta dan dva posebna vlaka, eden iz Celja drugi iz Trsta. Prvi dovel je k slavnosti vrle rodoljube iz Štajarske, drage brate iz Zagreba in domoljube iz Ljubljane, Gorenjske in Dolenjske, drugi pa vztrajne narodne bojevnike iz Trsta in okolice ter Krasa in hrvaške rodoljube iz Reke. Oba vlaka dospela sta po kratkem presledku po deveti uri na postojinski kolodvor, kjer je po izstopu vseh izletnikov nastala prava gnječa. Od nebrojne množice Postojincev doneli so krepki pozdravi došlecem, ki so srčno odzdravljali. V Postojini sami služila se je še pred dohodom obeh vlakov ob 8. uri slovesna sv. maša, kateri so prisustovali čitalnica, »Sokol« in gasilno društvo postojinsko. Po sv. maši so pripele narodne dame postojinske na čitalnično zastavo krasen trak. Po tem slovesnem činu odkorakala so vsa tri društva s postojinsko godbo na čelu na kolodvor, da sprejmo s posebnima vlakoma došle goste. Po prisrčnem pozdravu teh in po kratkem odmoru razvrstil se je na to sprevod, ki se jel pomikati proti trgu. Pri sprevodu so svirale tri godbe, postojinska ter godbi zagorskega in prvaškega Sokola. Na čelu za postojinsko godbo korakali so češki (16 članov) in hrvaški (40 članov) Sokoli, katere je občinstvo posebno burno pozdravljalo. Sledili so na to vsi slovenski Sokoli: celjski, goriški, ljubljanski, mozirski, novomeški, prvaški, tržaški, zagorski in postojinski, vseh čez 200. Po deputaciji ali korporativno z zastavo ali brez te zastopane so bile nadalje čitalnice iz Ljubljane, Spod. Šiške, Trsta, Gorice, Št. Petra, Celja, Novega mesta, Podrage, Il. Bistrice in Trnova, Starega Trga, Reke, Trsata, Sežane, Mozirja itd. več bližnjih gasilnih društev, tržaško delavsko podporno društvo, Primorsko planinsko društvo, akademični društvi Slovenija in Triglav, klub slov. biciklistov Ljubljana, tržaški biciklisti in drugi. Lep prizor je bil videti ta veličastni sprevod, kojega so tvorile še slikoviteje vrle slovenske krasotice v narodnih nošah iz Notranjske, ki so korakale v sredini sprevoda. V vsem bilo je 14 zastav. Koder se je sprevod pomikal, povsod doneli so mu nasproti burni pozdravi. Došel v lično ožaljšan in odičen urg postojinski se je sprevod ustavil pred županovim domom in se na to razšel. Po kratkem odmoru je bil na to pohod sloveče postojinske jame,

ki je bila na čast gostom lepo razsvetljena. Divni podzemeljski krasoti čudili so se posebni oni, ki so jama prvič videli. Ob 2. uri je bil fino pripravljen banket pri županu g. Miroslavu Vičiču, katerega se je udeležilo nad 200 osob. Prvi je napil starosta postojinskega Sokola g. dr. Treo Čehom in Hrvatom. V imenu postojinske čitalnice je pozdravil goste predsednik g. Ant. Ditrih. V imenu češkega Sokola se zahvali načelnik praškega Sokola g. Vaniček in v imenu Hrvatov gosp. dr. Lazar Car. Govorili so še gg.: dr. Vrečko iz Celja, ki je nazdravil jedinosti in slogi, ki naj vlada mej kranjskimi Slovenci, gosp. Ahačič, zastopnik čitalnice iz Reke, dr. Pretner iz Trsta in drugi. Brzobjavnih pozdravov iz Češke, Hrvatske, Slovenske došlo je 60. Velikanska ljudska veselica, ki se je na to vršila, bila je z ozirom na telovadbo, koju so izvrševali Sokoli, posebno zanimiva. Občno občudovanje in pohvalo želi so češki Sokoli s svojimi zares težkimi a dovršenimi in elegantnimi nastopi. Odlikovali so se tudi drugi Sokoli posebno ljubljanski. Proste vaje, katere je izvajalo kakih 150 Sokolov vseh društev so napravile dober vtis. Živahna zabava minula je le prekmalu in posebna vlaka ob 9. uri eden proti Ljubljani, drugi proti Trstu odvela sta iz Postojine večino gostov. Vsakemu udeležencu ostane pa v lepem spominu ta krasni dan, katerega je prebil v Postojini in vrli Postojnčani smejo ponosni biti na toli lepo završeno velikansko slavnost.

— **Slavnost otvoritve električne razsvetljave v Škofji Loki.** Minolo nedeljo hitelo je vse v prijazno Škofjo Loko, da prisustvuje slovesni otvoritvi električne razsvetljave, kateri si je mesto napravilo s pomočjo tovarnarja g. Alojzija Krenerja, ki je v to svrhu dal iz svoje tovarne na razpolago mestu moč, potrebno za to razsvetljava. Po železnici iz Gorenjske in od Ljubljane dospelo je v Škofjo Loko 1200 ljudi in iz okolice, Poljanske in selške doline je vse drlo v mesto pogledat lepo slavnost. Škofja Loka je bila vsa v zastavah in imela v sredini toliko gostov, kakor gotovo še nikoli prej ne. Po koncertu na Štemarjih ob 3 uri popoldne, katerega program je oskrbel oddelek vojaške godbe, bila je na korist domačemu gasilnemu društvu na glavnem trgu tombola, ki je imela lep vspeh. Ob 8. uri je mestni župnik č. g. Tomažič z asistencijo slovesno blagoslovil pred znamenjem na glavnem trgu električno razsvetljava. Znamenje zablesketalo je v tem trenutku v mnogih električnih lučicah in po mestnih ulicah so zasvetile nove električne luči. Škofjeloški meščani so večinoma tudi v svoje stanovanja, gostilne in delavnice napeljali električno luč. Po lepem nagovoru č. g. župnika, ko je sledil blagoslovljenju, pričel se je pomikati po mestnih ulicah mirozov vojaške godbe z bakljado ognjegascv. Navdušenost ljudstva je bila velika, red je bil pri toli množini ljudstva vzgleden. Po mirozovu je bila zabava s plesom na Štemarjih. Ob 12. uri je večino gostov odvela železnica zopet proti Kranju in posebni vlak proti Ljubljani. Tako se je zaključila lepa slavnost, na katero morejo Ločani z ozirom na lep napredek, katerega so storili ponosni biti. — Omenjeno bodi še, da je mestni zbor škofjeloški imenoval g. tovarnarja A. Krennerja častnim meščanom.

— **Občni zbor družbe sv. Cirila in Metoda** je bil v torek v Novem mestu. Zbralo se je bilo mnogo rodoljubov z vseh stranij Slovenskega, posebno je bila mnogobrojno zastopana duhovščina in narodno ženstvo. Zbor je govor predsednika, poročili tajnika in blagajnika vzela z navdušenjem na znanje. Družba ima sedaj že blizu 12.000 članov. Obširnejše poročilo priobčimo prihodnjč.

— **Ustanovljenje novih posojilnic v Litiji in Idriji.** V imenu „zveze slovenskih posojilnic“ in v sporazumljenji z domoljubi v dotičnih krajih sklicuje nadzornik kranjskih posojilnic, g. I. Lapajne v Krškem, ustanovne občne zборе, in sicer za Litijo v nedeljo, 12. t. m. ob 5. uri popoldne v gostilnico g. Oblaka; za Idrijo v nedeljo 19. t. m. ob 10. uri dopoldne v gostilnico g. Ant. Juvančiča. Vabijo se vsi p. n. domoljubi, ki se za stvar zanimajo.

— **Gimnazija v Idriji.** Mestni zbor idrijski je sklenil delovati na to, da se v Idriji ustanovi nižja gimnazija in je volil v to poseben odsek, ki ima pretresati celo vprašanje in nasvetovati korake, katere bi bilo storiti v dosego tega smotra.

— **Slovenski in hrvatski abiturijentje prirede kakor smo že poročali letos svojo veselico v Ljubljani.** Veselica vršila se bode dne 14. t. m. na Ferlinčevem vrtu in je nje čisti dobiček namenjen za družbo sv. Cirila in Metoda. Vspored je zanimiv, vstopnine je 1 krono.

— **Cigaleto v spomenik,** za katerega nabira darove posebni odbor v Črnem vrhu nad Idrijo, odkril se bode slovesno dne 26. avgusta t. l. v Črnem vrhu nad Idrijo.

— **»Zaveze slovenskih učiteljskih društev«** šesti glavni zbor vršil se bode 15. in 16. avgusta t. l. v Gorici. Dne 17. avgusta je izlet v Cerkuo in potem dne 18. ondi odkritje spominske plošče dr. Frančišku Močniku.

— **Mrtveca** našli so minolo nedeljo ob Gradašici. Komisija, ki je tja prišla, je konstatovala, da je mrtvec vpokojeni poštni sluga Jože Koman, katerega so že dva dni pogrešali. Mrtvec je bil popolnoma nag, je imel noge v vodi, drugo truplo pa na suhem. Obleka je bila lepo poleg njega poravnana. Po mneni komisije zadela je Komana kap, ko je v nameri kopati se sede držal noge v vodo.

Pogreb nadvojvode Viljema.

Dan prvega avgusta je popoldan bilo na Dolenjem Avstrijskem lepo vreme. Zaradi tega je bila v Badenu zvečer velika gneča ljudi, posebno po tistih ulicah, po katerih je imel iti sprevod. Z vseh hiš visele so črne zastave. Ob tri četrti na deseto uro so v nadvojvodovi vili blagoslovili truplo vpričo več nadvojvod in nadvojvodinj, badenskega in weickerskega župana, potem so pa krsto deli na voz, v katerega je bilo vpreženih 6 vrancev.

Kmalu se je jel premikati sprevod proti kolodvoru. Najprej so šli razni dvorni služabniki, potem pa voz, na katerem so bili venci članov cesarske rodbine in potem je pa sledil mrtvaški voz. Na krsti je bil venec cesarice.

Po ulicah do kolodvora so vojaki, telovadci, gasilci in veteranci delali špalir. Ob 10. uri je vlak prišel na kolodvor, kamor so se že poprej bili pripeljali nadvojvode in nadvojvodinje in čakali dvornih v dvorni čakalnici. Na kolodvorih se je zbralo mnogo razne gospode.

Vlak, ki je imel mrliča peljati na Dunaj, je bil sestavljen iz komornikovega, dveh separatnih, dveh dvornih voz in iz vagona, na katerega so naložili mrliča. Ta vagon je bil ves prevlečen s črnim suknom in je zunaj in notri imel nadvojvodski grb, pod grbom pa številko 1894. Šest slug je neslo krsto na vlak. Veliko število vencev, kacij sto, so naložili v poseben vagon. Da so po mestu ves čas zvonili, od kar je odšel sprevod od vile do odhoda vlaka, še praviti ni treba. Vlak z mrličem je odšel na Dunaj ob 10. uri 15 minut. Mrliča so spremljali komorni načelnik pokojnikov baron Koblitz, dvorni svetnik vitez Klaudy, grof Pettenegg od nemškega reda in prijor nemškega reda, kateri je bil tudi mrliča v vili blagoslovil.

Na Dunaji je vlak pričakoval vrhovni dvornik princ Lohenlohe, z mnogimi drugimi dvorniki in člani nemškega reda. Ko je vlak prišel, so nadvojvode, ki so se pripeljali, hitro se odpeljali na vozovih v dvor. Sluge so